

Lopend *Vuur*

Onverhard wandelen

Klompepadén

Wandelen langs onze zuidgrens

Stationsommetjes

Kennismaking met routeplanners

Van de redactie

Voor dit nummer is de redactie weer binnen de landsgrenzen gebleven. Er valt dichtbij huis voor de wandelaar immers nog genoeg interessants te beleven. Zeker in de nazomer met hopelijk goed weer.

Arie de Jong neemt een kijkje in de keuken bij de makers van de Klompenpaden. Naast NS-wandelingen bestaan er ook stationsommetjes. Constance Kemperman zoekt het voor ons uit. Harry Benschop deelt met de lezers van Lopend Vuur waar de wandelpareltjes in de grensstreek met België te vinden zijn. Met hulp van enkele gebruikers uit de TeVoet-kring neemt Alice Drenthe een aantal routeplanners onder de loep. En tot slot is er natuurlijk ook nog allerlei interessant nieuws uit de regio.

Kijk ook eens op <tevoet.nl>, de website van de vereniging. Je vindt er actuele nieuwsberichten en in de agenda meer informatie over geplande Odewandelingen.

Weer veel lees- en wandelplezier gewenst!

Oproep van de redactie Lopend Vuur

Els Harinck is gestopt met haar werk voor Lopend Vuur. De redactie zoekt een opvolger die zich met eindredactie bezig wil gaan houden. Naast meedenken over de inhoud van een nieuw nummer gaat het vooral om het redigeren van artikelen zoals het korter of beter leesbaar maken van teksten. Ook mensen die eens een artikel willen schrijven of iemand willen interviewen zijn welkom. Heb je affiniteit met redactioneel werk en/of het schrijven van artikelen? Stuur dan een mail naar de redactie.

Colofon

Lopend Vuur is het ledenblad van de vereniging TeVoet. Het verschijnt drie maal per jaar.

Jaargang 29 • nummer 2 • september 2023

Redactie

Alice Drenthe, Arie de Jong, Constance Kemperman en Jan Rijnsburger. Verder werkten aan dit nummer mee: Harry Benschop, Bert de Boer, Nico van Delft, Diny van Faassen, Jos van der Heide, Eeffien Huizing, Jeroen Jacobse, Henk Marius, Kees Rotteveel, Ria Snoek, Wim van Tuyl, Nico Vlasveld en Rob van der Werff.

Reacties en bijdragen kunnen worden gezonden naar: redactielopendvuur@tevoet.nl

Vereniging

TeVoet ziet zichzelf als de vereniging van hoeders van het onverharde pad. TeVoet behartigt in Nederland al ruim 25 jaar de belangen van de recreatieve wandelaar en zet zich in voor behoud, verbetering en uitbreiding van onverharde paden. TeVoet streeft naar een wandelinfrastructuur die goed toegankelijk en bewegwijzerd is en die de mogelijkheid biedt cultuurhistorische en landschappelijke waarden te beleven. De vereniging staat ten dienste van de leden, die vooral lokaal en regionaal als vrijwilligers actief zijn.

Lidmaatschap

Voor het aanmelden van nieuwe leden en voor verhuisberichten: Ledenadministratie TeVoet, Antwoordnummer 47, 3350 VB Papendrecht (postzegel niet nodig), ledenadministratie@tevoet.nl. Bankrekening NL95 TRIO 0320 6261 05 ten name van TeVoet. Het lidmaatschap van de vereniging bedraagt € 17,50 per jaar (vanaf 2024: € 25,-). Het lidmaatschap wordt automatisch verlengd, tenzij vóór 1 december schriftelijk is opgezegd bij de ledenadministratie. Elke opzegging wordt bevestigd. Is de bevestiging niet binnen twee weken door de opzegger ontvangen dan is de opzegging niet bij TeVoet terecht gekomen. TeVoet is erkend als een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Bestuur

Jeroen Jacobse (voorzitter@tevoet.nl)
Berry van Iersel (secretaris@tevoet.nl)
Nico van Delft (penningmeester@tevoet.nl)
Jan Rijnsburger (bestuurslid2@tevoet.nl)
Ineke Thierauf (bestuurslid1@tevoet.nl)
Bestuursassistent: Ria Snoek

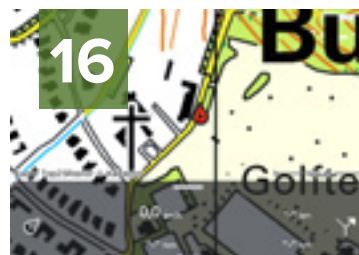
Regiocontactpersonen

Contactinformatie van de regiocontactpersonen is te vinden op de website <www.tevoet.nl>Over TeVoet>Vereniging

Vormgeving en druk

Obreen Media, Hendrik-Ido-Ambacht
Het volgende nummer van Lopend Vuur verschijnt in december 2023. Inleveren van kopij vóór 1 november 2023 bij: redactielopendvuur@tevoet.nl

Foto omslag: Odewandeling Alblasserwaard, Kees Rotteveel

- 2 Van de redactie
- 4 Van het bestuur
- 5 Impressie Algemene ledenvergadering in Houten
- 6 Het verhaal achter de Klompenpaden
- 9 Terugblik op twee Odewandelingen
- 10 Stationsommetjes
- 12 Wandelen langs de grens met België
- 15 De paden op ...
- 16 Aan de slag met routeplanners
- 18 Klarenbeeksepad in Ouddorp
- 19 Regionieus

Van het bestuur

Terug van de zomervakantie - hopelijk heeft iedereen natuurrampen en vliedschaamte ontlopen - lijkt de Algemene ledenvergadering van april weer lang geleden. Maar de vereniging werd toen door de aanwezigen stevig aan het werk gezet. Veel uitgesproken ambitie: vergroten van het ledental met meer dan een kwart en waar tegenwoordig alles gratis lijkt te moeten zijn de contributie in één klap met meer dan 40% verhogen om niet in te hoeven teren op de financiële reserve. Dat laatste had in het huidige tempo nog zo'n 7 jaar gekund. Met die contributieverhoging komt er dus ook nog veel geambieerde toekomst bij voor een onafhankelijk TeVoet. Tegelijkertijd werd er echter ook gevraagd om verdere bezinning en uitdieping van de reden en zin van het bestaan van TeVoet. Genieten en werken aan het genietbaar maken en houden van de wandelomgeving? In de in het kader van de met Wandelnet gevoerde campagne Ode aan het onverharde wandelen recent georganiseerde groepswandeling van Gouda naar Stolwijk kwam een en ander mooi samen. Jaren geleden was deze wandeling helemaal niet mogelijk. Dat daar kilometers historische kades werden hersteld en opengesteld en er een netwerk ontwikkeld is waar het genieten is, is aanwijsbaar te danken aan actie van TeVoet-leden. Bij uitstek een illustratie van waar TeVoet voor wil staan. Ging het in het verleden vaak om het veroveren van wandelgelegenheid, nu bijna heel het land gevangen is in netwerken gaan behoud en kwaliteitsverbetering steeds meer aandacht en waakzaamheid vragen. Dat is in een landschap waar grote infrastructuur en woonwijken steeds meer ruimte opeisen, maar ook andere recreatievormen. Dit vraagt een waakzame organisatie met voldoende wakende leden en dan moet het ook nog leuk blijven.

De ALV toonde dus ambitie. Als bestuur zijn we blij die niet alleen te hoeven waarmaken. Meedenkers boden zich aan; de webredactie vond versterking; er is nu een bestuursassistent en een secretaris en ook een regiocontactpersoon in Groningen. Maar versterking van onze actieve basis blijft nodig. We missen regiocontactpersonen in 4 provincies en eigenlijk willen we in elke gemeente oplettende ogen en oren hebben. Binnen het bestuur komt een positie vrij nu Ineke Thierauf tot onze spijt wegens gezondheidsproblemen moet afhaken. Jos van der Heide heeft aangegeven de rol van coördinator Odewandelingen te willen delen met een ander. Volgend jaar bij het 30 jarig jubileum wil hij stoppen. Wie meldt zich?

Tenslotte een recente ontdekking onder mijn neus, wandelen door de weelderige heemtuinen van Amstelveen. Terecht Rijksmonumentaal en voorbeeld voor hoe bijzonder aangename wandelgelegenheid geïntegreerd kan worden in stedelijk gebied. Vliedschaamte te ontlopen op de thuisbasis

van KLM. Vertel het (niet) verder.

En o ja, ga stemmen! En op een partij die natuur en landschap beleefbaar houdt en maakt voor de wandelaar, ook op lange termijn.

Jeroen Jacobse, voorzitter

Triodos Bank

Per 1 juni j.l. is de vereniging overgestapt van de ING bank naar de Triodos Bank. Het nieuwe bankrekeningnummer van TeVoet is NL95 TRIO 0320 6261 05. Betaal je niet via een incassomachtiging, maar via een periodieke overschrijving dan verzoeken wij je ter voorkoming van problemen het bankrekeningnummer al vast aan te passen. Helaas hebben nog ca. 80 leden geen incassomachtiging afgegeven. Misschien is nu het goede moment om dat alsnog te doen. Het scheelt mij als penningmeester veel werk. Een incassomachtiging is aan te vragen via <ledenadministratie@tevoet.nl>.

Contributie

Zoals jullie enige tijd terug via de mail hebben kunnen lezen heeft de Algemene ledenvergadering met bijna $\frac{3}{4}$ van de uitgebrachte stemmen het voorstel van het bestuur om de contributie in stappen te verhogen afgewezen. In plaats daarvan was er vanuit de leden een voorstel om de contributie zodanig vast te stellen dat deze in principe kostendekkend zal zijn. De contributie is derhalve voor 2024 vastgesteld op € 25,00. Dus als je via een periodieke overschrijving je contributie betaalt is het verzoek om niet alleen het bankrekeningnummer maar ook het bedrag aan te passen.

Partnerlidmaatschap

Veel partners van leden zullen eveneens graag wandelen. Om die reden biedt TeVoet een partner lidmaatschap aan tegen de gereduceerde prijs van € 10,00, mits beide leden op het zelfde adres wonen. Partnerleden ontvangen geen Lopend Vuur. Is dat bij jou van toepassing meld dan je partner aan als lid, want hoe meer leden hoe krachtiger onze stem klinkt. Aanmelden kan via de website of via <ledenadministratie@tevoet.nl>.

Ledenwerving

Ken je mensen die van wandelen houden probeer ze dan lid te maken. Hiervoor zijn zowel flyers als exemplaren (wat beperkter) van Lopend Vuur beschikbaar die je kunt aanvragen via <ledenadministratie@tevoet.nl>

Nico van Delft, penningmeester en ledenadministrateur

ALV te Houten

Een impressie

Zaterdag 22 april 2023 10.35 uur: de voorzitter laat de bel rinkelen en de vergadering is geopend. Een 20-tal leden, waaronder de nieuwe secretaris Berry van Iersel, wordt welkom geheten. Zij hebben over het verslag van de vorige vergadering geen opmerkingen.

Anders is dat bij de financiën. Eerst is er applaus voor de jaarrekening 2022. Dan is er kritiek op de voorlopige begroting 2024. Er is een duidelijk tekort. Het bestuur denkt dat op te lossen door de contributie geleidelijk te verhogen en actief nieuwe leden te gaan werven. Vanuit de zaal komt er een tegenvoorstel: breng de contributie in 1 keer omhoog naar 25 euro. Het bestuur sputtert wat tegen, maar na een hoofdelijke stemming wordt het voorstel aangenomen.

Naast een secretaris heeft zich ook een bestuursassistent aangemeld en wel Ria Snoek. Welkom! Zo'n aanvulling geldt niet in de regio's, er zijn nog steeds 4 vacatures.

Het sluiten van nabo's blijft een landelijk probleem. De wandelaar is de dupe, maar zelden de oorzaak van ongevallen op spoorwegovergangen. In diverse regio's wordt goed samengewerkt met de Fietsersbond. Zorg er wel voor dat je als TeVoet'er herkenbaar blijft.

Het actieplan Ledenwerving levert nogal wat vragen op. Wat is eigenlijk de doelgroep? Wat hebben we te bieden? Feit is dat elke vereniging kampt met een dalend ledental en zonder de inzet van de huidige leden is een streefgetal van 500 leden (nu 403) erg ambitieus. Kortom: hou het plan nog eens tegen het licht.

In Lopend Vuur is meer aandacht gekomen voor beleidsmatige acties, tot tevredenheid van de voorzitter. Daarnaast worden mooie wandelingen ook gewaardeerd, dus hou het 'voor elk wat wils'. De website zoekt nieuwe medewerkers en warempel twee aanwezigen zijn bereid om redactionele en operationele taken op zich te nemen.

De Ode-wandelingen leveren alleen maar positieve reacties op en voor het tweede deel van het jaar staan er weer een aantal op de kalender.

Als afsluiting van de vergadering heeft de penningmeester nog een verrassing in petto: TeVoet gaat overstappen naar de Triodos Bank! En met deze uitsmijter wordt de bijeenkomst besloten. Het broodje kroket wacht al en daarna kan er - uiteraard - nog gewandeld worden.

Constance Kemperman, tekst; foto: Ria Snoek

OPROEP: ledenwerving

Op de ALV in april heeft het bestuur een Actieplan ledenwerving gepresenteerd. Een van de acties daaruit is het op bredere schaal verspreiden van flyers van TeVoet en nummers van Lopend Vuur over plaatsen waar wandelaars (potentiële leden) komen zoals bezoekerscentra, buitensportwinkels, natuurvriendenhuizen, vestigingen Stayokay enz. De afgelopen jaren is er bij de ledenadministratie al een adressenbestand opgebouwd van verspreidingspunten. Dit is echter zeker nog niet volledig en landelijk dekkend. Als TeVoet'er kun je helpen door adressen van deze verspreidingspunten te verzamelen en door te geven aan <ledenadministratie@tevoet.nl>. Een andere mogelijkheid is om zelf bij adressen in je omgeving langs te gaan en er TeVoet-flyers of nummers van Lopend Vuur achter te laten (flyers of extra nummers zijn te bestellen bij de ledenadministratie). Een andere actie uit het plan is het aanbieden van berichten over TeVoet aan verenigingsbladen of tijdschriften die veel door wandelaars worden gelezen. Ken jij een periodiek waarin een bericht over TeVoet goed zou passen? Geef ons dan de naam en de contactgegevens door.

Heb je nog andere suggesties of wil je meewerken aan ledenwerving? Stuur dan een email naar <secretaris@tevoet.nl>

Wist je trouwens dat je partner die op hetzelfde adres woont al voor € 10,- per jaar partnerlid (zonder Lopend Vuur) kan zijn?

Ode aan het Onverhard Wandelen.

In 2023 gaan Wandelnet en TeVoet door met deze campagne: het onverharde pad kan nog steeds extra aandacht gebruiken! In het najaar staan weer begeleide Odewandelingen van TeVoet op het programma: 30 september rond Utrecht, 21 oktober in Schellinkhout (N-H) en 28 oktober in de Biesbosch. Kijk voor verdere informatie op de website <tevoet.nl>. Zou je ook eens zo'n wandeling willen organiseren? Neem dan contact op met Jos van der Heide: <campagne@tevoet.nl>.

Klompenpaden

Een kijkje achter de schermen

In Utrecht en Gelderland is er een, nog steeds groeiend, net van zogeheten Klompenpaden. Het gaat om rondwandelingen van minstens 3 en hoogstens 27 kilometer lengte. Het is een succes en wij wilden weten: wat is het idee achter de Klompenpaden, hoe gaat het in zijn werk, wie maken er gebruik van, wat betekent het voor de lezers van Lopend Vuur?

De ontstaansgeschiedenis

In 2002 was er bij Leusden een met beuken omzoomd kerkenpad in landgoed De Boom, gericht op de kerk van Oud-Leusden, dat het landgoed samen met omwonenden in ere wilde herstellen. Bij Landschap Erfgoed Utrecht (LEU) kwam het idee op om er een rondwandeling te maken en bij het bekijken van oude foto's van kerkgangers op het kerkenpad viel natuurlijk op dat de boerenfamilies op klompen liepen. Die eerste rondwandeling (het Schutpad) werd daarom een klompenpad genoemd en dat werd de merknaam voor de rondwandelingen die werden ontwikkeld in agrarisch land. De benaming 'Klompenpad' werd als merknaam geregistreerd: die mag je niet zomaar gebruiken, daar heb je toestemming voor nodig. Landschapsbeheer

Gelderland haakte aan en ging ook zulke Klompenpaden ontwikkelen. Na ruim 20 jaar zijn er 34 in Utrecht en 116 in Gelderland, en elk jaar komen erbij. Dagmar Kroezen vertelde me dat ze er in Gelderland nog 40 in ontwikkeling hebben, en ook dat er in Gelderland nog nooit een route is geschrapd. In Utrecht is er wel eens een Klompenpad vervallen.

Het gaat om de beleving, het wandelen is een middel

Uiteraard kun je heerlijk wandelen over Klompenpaden, maar het eerste doel van de paden is beleving. Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) doet van alles en nog wat om het landschap te onderhouden en te maken dat men ervan kan genieten. Wandelen is een middel om van het landschap te genieten. In Utrecht ligt wat meer het accent op het agrarisch gebied. Daarom wil men in Utrecht bijvoorbeeld geen Klompenpaden ontwikkelen midden in de bossen. Uiteraard kun je daar ook prachtig wandelen, maar er is geen confrontatie met het agrarisch gebied, dus geen gemarkeerde Klompenpaden. In Gelderland werkt men met recreatiezonering, zodat Klompenpaden niet lopen in het kerngebied van de Veluwe.

Om het boerenland te kunnen ervaren is het fijn als een route ook over boerenland loopt. Het maakt het meer exclusief voor wandelaars, al kent het ook restricties. Zoals niet toegankelijk tijdens het broedseizoen en een verbod om een hond mee te nemen. Als je de website bezoekt van de Klompenpaden (www.Klompenpaden.nl) dan zie je op de startpagina een waarschuwing dat honden verboden zijn op particulier grondbezit.

De kwaliteit van de wandelpaden

Op de startpagina wordt gemeld dat een belangrijk deel van de Klompenpaden onverhard is. Dagmar Kroezen, de projectleider van de Klompenpaden in Gelderland, liet

weten bij de ontwikkeling van nieuwe Klompenpaden te streven naar minimaal 70% onverhard. Dat helpt natuurlijk ook om te maken dat je als wandelaar een mooie route niet hoeft te delen met fietsers. Willemijn van Hees, projectleider in Utrecht, liet weten wat meer te worstelen met het begrip onverhard. Uiteindelijk is het belangrijk dat wandelaars veilig kunnen wandelen. Als er dan een stukje asfalt tussen zit, maar je als wandelaar geen last hebt van ander verkeer, dan wordt dat niet direct als een bezwaar gezien.

Zo zit je al snel een rijtje criteria af te vinken: landschapsbeleving, toegankelijkheid, agrarisch gebied, onverharde paden, veiligheid.

De routes zijn in twee richtingen gemarkeerd. Al moet je er als wandelaar altijd rekening mee houden dat de bewegwijzering niet volledig is of zichtbaar kan zijn (bijvoorbeeld door vandalisme of bij hoog gras). Op de website tref je daarom duidelijke kaartjes aan van elke wandeling en de gratis Klompenpaden-app geeft aan waar je bent op de route.

Klompenpaden hebben een vaste uitstraling en huisstijl. Om de veiligheid te kunnen waarborgen is een loopplank over een sloot altijd minimaal 25 cm breed en als het om een flinke breedte gaat voorzien van een leuning. Overstapjes hebben een maximale treehoogte van 40 cm. Dat moet voor bijna alle wandelaars te doen zijn.

Relatie met andere gemarkeerde routes

Alle Klompenpaden zijn rondwandelingen en ze zijn gemarkeerd. Elke wandeling staat op zichzelf, soms kun je een afsnijding gebruiken om de route in te korten of een verlenger voor een langere route. Omdat ze in aantrekkelijk buitengebied lopen, zijn er natuurlijk ook andere al dan niet gemarkeerde routes. Zoals lange afstand-wandelpaden, streekpaden, andere gemarkeerde routes en een groeiend systeem met knooppunten. Tegenwoordig heb je ook steeds meer niet-gemarkeerde routes die iemand op een website of in een boekje zet als aansporing voor andere wandelaars (zoals Komoot). Vooralsnog werken de mensen die de Klompenpaden organiseren aan enige uitbreiding. Zo ontwikkelt zich stap voor stap in sommige streken een dekkend systeem.

Hoe komt een Klompenpad tot stand?

Zowel in Utrecht als Gelderland ligt de nadruk op initiatieven van onderop. Gemeenten die het een goed idee vinden om een of meer Klompenpaden te ontwikkelen, gemotiveerde wandelaars die met een idee komen. Voordat het dan zo ver is dat een Klompenpad kan worden geopend, is er veel werk aan de winkel. SLG treedt weliswaar begeleidend en sturend op, maar veel werk ligt er op gemeentelijk niveau. Ofwel iemand van de gemeente of actievelingen moeten 'de boer op' om toestemming te regelen als een wandeling over particulier land gaat, soms moeten er eenvoudige voorzieningen worden geregeld (een bruggetje, gemakkelijk te openen hekken, overstapjes) en daar moet geld voor op tafel komen. Er worden contracten gesloten, met een vergoeding, er zijn vrijwilligers nodig om de markering te onderhouden, noem maar op. In Utrecht gebeurt dit juist vooral door LEU. Er gaat een hoop werk in zitten om een route te maken, maar er blijft een hoop werk om de route ook goed te onderhouden.

Soms komt het voor dat een stuk van de route buiten werking gesteld moet worden, omdat een landeigenaar te veel overlast ervaart van wandelaars. Een slechte ervaring, een andere eigenaar, misschien ergernis over een wandelaar die een hond meenam, dat kost krediet. Bij een aantal Klompenpaden is het hondenverbod aangegeven op het kaartje en in de begeleidende tekst. En werk aan de winkel voor de vrijwilligers, de gemeenteambtenaar of de mensen van LEU en SLG om de boer weer op andere gedachten te brengen als die ermee wil stoppen. Het is indrukwekkend hoeveel vrijwilligers al met al betrokken zijn bij de Klompenpaden. Als je ook alle vrijwilligers meetelt van Wandelnet, het NIVON en bij routes in andere provincies, dan zijn er in Nederland duizenden vrijwilligers bezig met het ontwikkelen, het onderhouden, het markeren en het beschrijven van wandelroutes.

Het gebruik van de Klompenpaden

Hoe kom je te weten hoe vaak wandelaars een Klompenpad gebruiken? Een probleem dat iedereen die wandelroutes uitzet kent. Bij de organisatoren van Klompenpaden kijken ze naar hoe vaak de website wordt bezocht en bij elke route hoe vaak iemand die aanklikt en het kaartje downloadt. Ook kun je zien hoe vaak mensen de routes op de app downloaden.

Daarnaast kunnen wandelaars bij elke route hun reacties kwijt. Ook handig voor wie van plan is een bepaalde route te gaan lopen. Als je grasduint door de berichten valt al snel op, dat veel mensen het een mooie wandeling vinden, maar ook dat veel tips worden gegeven. Bijna altijd melden de wandelaars in het 'gastenboek' iets over de beleving van de wandeling. Het klopt, dat het niet in de eerste plaats gaat om het wandelen, maar wat je ervaart. De wandelroute is een middel, geen doel.

Dagmar Kroezen vertelde dat ze veelvuldig rond de tafel zit met de boeren om de openstelling te bespreken en hun

ervaringen te horen. Meestentijds gaat het goed. Niet elke wandelaar houdt zich echter aan het hondenverbod en begrijpt dat honden neospora kunnen overbrengen, wat tot doodgeboren kalveren leidt.

In het algemeen zijn er op een doordeweekse dag maar een paar wandelaars; in het weekend is het vaak stukken drukker. Ook dan blijft het gelukkig extensief wandelen, echte drukte zou niet kunnen. Je kunt het gebruik helaas niet meten op dezelfde manier als waarop bijvoorbeeld bij Google Maps de drukte op de wegen wordt weergegeven: hoeveel signalen van mobiele telefoons worden geregistreerd. Zo nauwkeurig kun je dat soort signalen niet koppelen aan een wandelpad. Als er een fietspad langs loopt of het kruist een weg met auto's, dan krijg je allerlei signalen die niets met wandelen te maken hebben. En trouwens: als je zulke opgepepte cijfers gebruikt bij een route, dan kunnen sommige landeigenaars zich wel eens op het voorhoofd gaan krabben.

Waarom geen Klompenpaden in de andere provincies?

Als je ziet hoe de Klompenpaden zich in twintig jaar tijd hebben ontwikkeld in Utrecht en Gelderland, ligt de vraag voor de hand: waarom is het concept niet over heel Nederland uitgerold? Nu is het onjuist om te denken dat in de andere provincies geen wandelroutes worden ontwikkeld. In Zuid-Holland zijn ze doorggegaan op de regeling voor boerenlandpaden die alweer vijftien jaar terug onder minister Veerman werd ontwikkeld en later onder invloed van de bezuinigingen van staatssecretaris Bleker de nek om werd gedraaid. Maar in vergelijking met Utrecht en Gelderland is de ontwikkeling gematigd, en de aanpak zit anders in elkaar. Daarover schreven we al in een eerder nummer van Lopend Vuur, over de boerenlandpaden. In Flevoland is er interesse en worden ook wandelroutes ontwikkeld. Misschien sluit men zich ook een keer aan bij de Klompenpaden. Dat is echter voor elke provincie een grote stap. Want wie mee wil doen, moet delen in de kosten van het totale project, en die drempel is hoog.

In veel provincies hebben zich routebureaus ontwikkeld en die zorgen voor beschreven en/of gemarkeerde routes. Die routebureaus richten zich niet alleen op wandelen, maar ook op fietsen, routes over het water en paardrijden. Het accent ligt ook wat meer op de toeristische kant. De politiek is in de regel meer geïnteresseerd in dit soort activiteiten als het ook een economische stimulans geeft. Bij de Klompenpaden ligt het accent juist op de beleving van de wandelaar.

Arie de Jong, tekst; foto's: Landschap Erfgoed Utrecht en Stichting Landschapsbeheer Gelderland.

Met dank aan Willemijn van Hees (projectleider klompenpaden in Utrecht) en Dagmar Kroezen (projectleider Klompenpaden in Gelderland).

Opening 150e Klompenpad

Deze zomer is het 150e Klompenpad feestelijk geopend! De eer was aan het Heyrderpad in Hierden. Deze 11 kilometer lange rondwandeling leidt de wandelaar langs beken en over oude landgoederen in het buitengebied van Hierden (gemeente Harderwijk). Wandelnet directeur Ankie van Dijk overhandigde een jubileumklomp aan Arjan Vriend, directeur-bestuurder van SLG, tijdens een feestelijke viering in Sonnevank. Voordat het 150e Klompenpad geopend werd, was het 149e pad aan de beurt: het Sonnevankpad. Het pad is een rondwandeling van 10 kilometer door het mooie buitengebied van Harderwijk. De wandeling start bij zorginstelling Sonnevank, een voormalig tbc-sanatorium, en voert de wandelaar door de bossen rond Harderwijk. Ook gaat de wandeling over het Beekhuizerzand en de oude agrarische enclave Beekhuizen (bron: Wandelnet).

WANDELNET

DE MOOISTE WANDELGIDSEN VAN NEDERLAND

WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

Odewandelingen

Het vervolg in 2023

Ook in 2023 organiseert TeVoet weer een aantal Odewandelingen om aandacht te geven aan de voordelen van onverhard wandelen en noodzaak tot behoud van onverharde paden. Kijk in de agenda op <tevoet.nl> voor geplande wandelingen in het najaar. Hieronder een terugblik op twee wandelingen eerder dit voorjaar.

Alblasserwaard

Op zaterdag 18 maart 2023 verzamelt zich een groep van 16 TeVoet'ers bij station Sliedrecht om daar in de bus te stappen. Dat is om drie km over een saaie asfaltweg te ontlopen. Bij de volgende halte gaan we er alweer uit. Bij Bleskensgraaf begint de Odewandeling door de nog net niet ontluikende Alblasserwaard. We verbazen ons over onderhoudsmonteurs die aan gondels aan de hoogspanningsleiding hangen en lopen vrijwel meteen het onverharde pad op. Reisleider Kees Rotteveel belooft een route over 68% onverharde wegen en lost die belofte in!

Het is uitstekend wandelweer, niet te koud, geen wind, aanvankelijk grijs, maar zodra de zon doorkomt gaan de jassen uit. Het polderlandschap dat zich om ons heen uitstrekt voldoet volledig aan de verwachtingen: tiendwegen langs wilgen en elzen, (meestal draaiende) molens, op enige afstand kaarsrechte autowegen, hoogspanningsmasten en veel zwanen. Maar voor ons, TeVoet'ers, vooral die smalle paden over de tiendwegen met een veelvoud van hekjes waar we overheen of omheen klimmen.

Bij Oud-Alblas wordt aan de kronkelende Alblas gepauzeerd voor koffie met (uit de kunst)appeltaart en voortgaat het, even asfaltcorvee langs een provinciale weg, maar dan weer afslaan de tiendweg op, met wilgen en hekjes tot aan de horizon. Het broedseizoen is, ondanks de klimaatverandering, gelukkig nog niet begonnen: slechts een zwaan versperde de weg, gelukkig net op een plek waar omgelopen kan worden door de wei. Dus geen uit- en aankleedpartij en modderige slootdoorwading.

De lunchpauze is laat maar in een heerlijke voorjaarszon. Vlak voor Alblasserdam over de Witte Brug en rechtsaf de grasdijk op, langs de wetering richting Kinderdijk: nog veel meer molens. Eindpunt UNESCO Werelderfgoed met navenant veel toeristen. We kijken terug op een prachtige wandeling van 16 km door een heel stil gebied, behalve dan op die laatste kilometer.

Henk Marius

Oudewater

Op zaterdag 29 april 2023 verzamelen zich in Oudewater 17 wandelaars voor de tweede Odewandeling van dit jaar. De organisator, Peter Both, vertelt iets over zijn bezigheden op wandelgebied, met name in de Lopikerwaard (Utrecht) en de Krimpenerwaard (Zuid-Holland). Uit zijn verhaal blijkt hoe stevig men in de provincie Utrecht is georganiseerd wat de belangen van het wandelen betreft. Expertise, persoonlijke inzet en het geluk van welgezinde bestuurders vormen hier kennelijk een mooi huwelijk.

We lopen eerst door het centrum van Oudewater en onderweg vertelt Peter ons over de Hollandse IJssel, de geschiedenis van de waterlopen in deze streek, het oude stadhuis en het museum De Heksenwaag. Vervolgens wandelen wij langs het jaagpad van de Hollandse IJssel. Tot begin 19e eeuw trokken paarden de trekschuit langs een parallel lopend pad voort. Tot de trein en de stoomboot de trekschuit overbodig maakten. Om 13 uur bereiken wij Hekendorp. De ouderen onder ons hebben nog geleerd over de aanhouding in 1787 hier bij Goejanverwellesluis van prinses Wilhelmina van Pruisen (de vrouw van stadhouder Willem V).

Na een pauze gaan we weer verder via de polder in de richting van Haastrecht. In dit gebied daalt het waterpeil maar liefst 1 ½ mm per jaar. Peter wees ons op drie gemalen die het waterpeil in dit gebied beheersbaar moeten houden. We lopen via delen van LAW Floris V en Pelgrimspad naar het natuurgebied Ho(o)ge Boezem achter Haastrecht. Peter laat aan de hand van een peilpaal zien hoe het land door de eeuwen heen is ingezonken. Vervolgens gaan wij de Overtuin in van Paulina Bisdom van Vliet (1810-1908) aan wie zelfs een museum is gewijd. Het is een aantrekkelijk park dat met mooi gietijzer de oorspronkelijke situatie uit de 19e eeuw zoveel mogelijk probeert te herstellen.

We kijken terug op een mooie wandeling. Bedankt, Peter!

Wim van Tuyl

Foto: Jos van der Heide

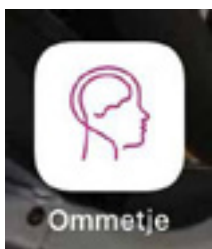
Om en nabij

Stations Ommetjes

Elke dag een ommetje lopen van minimaal 20 minuten is goed voor het lijf en ook voor de hersenen, zoals prof. dr. Erik Scherder (de 'beweegprofessor') ons leert. Voor een beetje wandelaar is dat een peulenschil. Mijn zorgverzekering vindt dat je regelmatig 30 minuten moet wandelen en geeft routes onder de titel 'Een blokje om', waarbij de gemiddelde afstand 7,8 km bedraagt. Dat wordt hollen!

Bewegen

De Hersenstichting probeert met de app Ommetje de mens elke dag te laten bewegen, wat de gezondheid ten goede komt. Blijf niet te lang zitten, maar ga op pad, is het motto. Registreer vooral elke minuut die je loopt, want er zijn punten te verdienen en die zijn weer goed voor beloningen in de vorm van 'medailles', oplopend van brons naar maansteen. Na elke wandeling worden ook 'hersensweetjes' gedeeld, bijv. dat bewegen zorgt voor creativiteit. Of deze vooruitzichten een thuiszitter zal bewegen om naar buiten te gaan, is dubieus. Het meten in tijd is minder van belang sinds de stappenteller zijn intrede deed. 10.000 stappen per dag gemiddeld, voor pensionado's mogen het er 8000 zijn. Vreemd eigenlijk, zij hebben toch de hele dag de tijd om te lopen?

Rondom het station

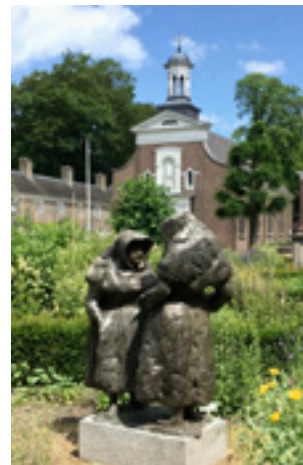
De Stations Ommetjes zijn indertijd door de NS opgezet voor de kantoorliefhebbers om niet de hele lunchpauze in de kantine te blijven, maar een korte wandeling te maken. Er verscheen een brochure met 12 routes, uitgezet door Wandelbart, maar oneerlijk verdeeld over het land want de vier hoekprovincies deden niet mee. Dat is later rechtgezet.

Vanaf het nieuwe station in Breda, omgeven door kantoren, is het StationsOmmetje echt zo'n kantoorloopje. Over een brede wandelpromenade loop je vlot naar stadspark Valkenberg. Daar tref je niet alleen de Bredanaar met kind en hond,

maar ook de Canadese Gans. Ongestoord doet een grote groep zich tegoed aan het stadsgras.

De wandeling gaat even opzij en buigt af. De beschrijving tipt om even van de route af te wijken: ga naar het begijnhofje dat iets verder ligt. Beslist doen. Je komt in een oase van rust waar de laatste begin van Nederland heeft geleefd. Zij stierf op Goede Vrijdag 1990.

Dan weer door het park terug naar het station. Voor de echte wandelaar zijn er in en om deze stad genoeg alternatieven om de wandeling te verlengen: een kasteel, de Grote Markt met de Grote Kerk, het mastbos, bijzondere winkelstraatjes en een koepelgevangenis.

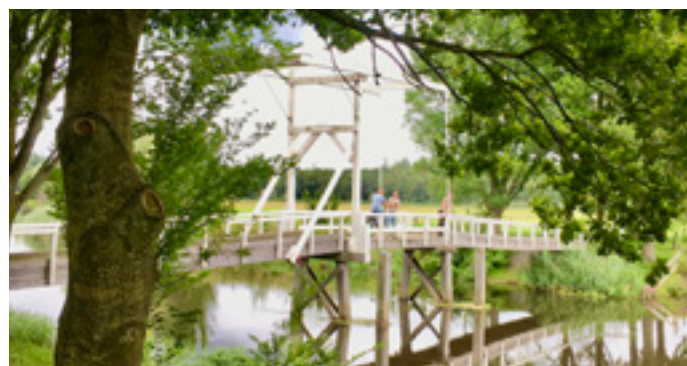
Rondom Ommen

In coronatijd was er een forse toename van de vraag naar wandelingen. NS besloot om de StationsOmmetjes nieuw leven in te blazen en korte wandelingen van zo'n 6 tot 10 km per stuk aan te bieden. Waar kun je dan beter een ommetje maken dan in Ommen? Een aloude Hanzestad, gelegen aan de Vecht en omgeven met bossen en landgoederen. NS komt er niet meer, Blauwnet is nu de vervoerder.

De route start bij het station, gelegen aan de zuidkant van het stadje. Daar, in Ommen Zuid, vind je een aantal heel moderne villa's, waar de architecten zich duidelijk op hebben kunnen uitleven. Maar al snel ben je in het dal van de Beneden Regge, een rivier die ten westen van Ommen uitmondt in de Vecht. Het pad brengt je bij het Giethemer Kerkpad, ooit een zandpad, maar nu bedekt met betonplaten, zodat ook de fietsers eroverheen kunnen! Doodzonde.

Na een houten bruggetje loop je langs de rivier. Hou het zicht vooral op het water aan de linkerhand, want rechts strekken zich oneindige maisvelden uit, gevolgd door weilanden met onnatuurlijk groen ogend gras. Na twee horecagelegenheden is er een spannend pad langs het water met daarna een steile oever om te beklimmen.

Sterkampen

Door het bos gaat de route verder naar het eindpunt, maar een kleine omweg brengt een bijzonder stuk geschiedenis tot leven. Op het landgoed Eerde werden tussen 1924 en 1938 jaarlijks bijeenkomsten gehouden (Sterkampen) waarbij de theosoof en wereldleraar Krishnamurti lezingen gaf voor zijn volgelingen van over de hele wereld. Het waren evenementen als Lowlands avant la lettre. Vanaf 1939 was vrij verkeer door Europa niet meer mogelijk en stopte men met de organisatie. In 1942 werd het kampterrein door de Duitsers in gebruik genomen als strafkamp: kamp Erika. Een bizarre ontwikkeling. Een sober herinneringsmonument langs het Pieterpad doet de wandelaar stilstaan.

De treinstellen van Blauwnet dragen namen van bekende personen uit de streek. Zo kan het voorkomen dat Krishnamurti gekoppeld wordt aan Herman Brood. Een bijzonder stel.

Het Ommetje eindigt bij het pannenkoekenrestaurant naast het station. Heb je daar geen trek in, loop dan 10 minuten door voor een terras aan de Vecht.

Constance Kemperman, tekst en foto's

Om te lopen

Zoek op wandelzoekpagina.nl naar StationsOmmetje en er komen 23 ommetjes naar voren. Vreemd genoeg niet Ommen. Die heeft een eigen naam: Groene Wissel 605: Ommen 3.

De brochure met 12 ommetjes is als pdf te vinden via een zoekprogramma of bij https://www.ns.nl/binaries/_ht_1556721241501/content/assets/ns-nl/zakelijk/ns-wandelboekje-stationsommetjes.pdf

NS verwijst voor de ommetjes naar de site reisjefit.nl, maar die site wordt niet onderhouden.

Pieterpad 40 jaar

Het bekendste wandelpad van Nederland, het Pieterpad, viert dit jaar haar 40-jarig bestaan. Reden voor Natuurmonumenten om het eindpunt - voor sommigen het startpunt - op de Sint-Pietersberg van een nieuw jasje te voorzien en aan het jarige Pieterpad cadeau te doen. Het Pieterpad is tussen 1978 en 1983 bedacht, gelopen en beschreven door twee vriendinnen, Toos Goorhuis-Tjalsma uit Tilburg en Bertje Jens uit Groningen. Het pad ontwikkelde zich al snel tot de meest populaire LAW-route van Nederland. Inmiddels moeten miljoenen mensen de tocht hebben afgelegd. De boswachters van Natuurmonumenten op de Sint-Pietersberg ontmoeten veel van de Pieterpad-wandelaars op de laatste meters van hun ruim 500 kilometer lange tocht door Nederland. Deze bijzondere ontmoetingen inspireerden Natuurmonumenten om het eindpunt wat meer 'smoel' te geven. Op zondagmiddag 11 juni is onder een stralende zon het vernieuwde eindpunt in de vorm van een cortenstaal fotoframe met selfiepunt door boswachter Lysan Wolf van Natuurmonumenten symbolisch overgedragen aan directeur van Stichting Pieterpad Maarten Goorhuis. "De Sint-Pietersberg is het eindpunt van het ruim 500 kilometer lange Pieterpad, dat als een rood witte slagader door Nederland loopt. Het pad dat mensen in beweging brengt en door een diversiteit aan landschappen voert. Een route die Groningen met Limburg verbindt, maar ook mensen met elkaar verbindt. Natuurmonumenten beschermt veel van de natuurgebieden en waardevolle landschappen op de route. Te voet deze landschappen en natuurgebieden voelen, ruiken, horen en zien, zoals de Pieterpadlopers dat doen is dé manier om de waarde ervan te ontdekken voor nu en voor de toekomst", aldus Lysan Wolf (Bron: Natuurmonumenten).

Wandelen op de grens met België

Op pad met een kenner

Knuppelpad langs Het Merske

In de afgelopen 25 jaar is het wandelen in het grensgebied met België gemakkelijker geworden. En je kunt er lekker lopen: rustig, veel onverhard en een overvloed aan bijzondere verhalen. Zo'n dertig, veertig jaar ben ik veel te vinden geweest op de grens met België, vooral in het grensgebied van de provincies Brabant en Antwerpen. Maar ook, om heel andere redenen, in Zeeuws-Vlaanderen. Dat wist de redactie blijkbaar, of heb ik er enthousiast over verteld? Ik kreeg de vraag of ik iets wilde schrijven over het wandelen op of (net) over de grens met Vlaanderen.

Wandelnetwerken

Maar eerst even verduidelijken waarom je nu zo veel gemakkelijker je wandeltocht in het grensgebied kunt plannen dan zo'n vijftig jaar terug.

Toen was er simpelweg weinig informatie beschikbaar. Je moest je behelpen met topografische kaarten, vooral in België lastig verkrijgbaar (en duur). Veel paden liepen dood op de grens.

Hoe anders is de situatie nu. Langs de hele grens van Brabant en Zeeuws-Vlaanderen zijn aan beide zijden van de landsgrens wandelnetwerken uitgerold. Die sluiten ook nog eens perfect op elkaar aan. Dankzij het voortreffelijk samenwerken van de Vlaamse, Brabantse en Zeeuwse netwerkbeheerders. Alleen: de bordjes zien er anders uit. Omdat die netwerken met ter plaatse goed bekende vrijwilligers zijn ontwikkeld en verbeterd en door de vele onverharde paden die je in het grensgebied aantreft, durf ik je voor het uitstippelen van een aangename wandeling te verwijzen naar de wandelnetwerken.

Je hoeft je, op een enkele uitzondering na (langs de Grensmaas in België), niet te behelpen met alleen ter plaatse verkrijgbare kaarten. Alles is digitaal te bekijken! Op www.routen.be vind je niet alleen de netwerken aan Vlaamse kant, maar ook die in Nederland, sinds kort tot in Groningen toe. Vooral voor Zeeuws-Vlaanderen is dat een uitkomst, want het is nog steeds lastig om digitaal informatie te krijgen over het Zeeuwse wandelnetwerk. Op de website www.visitbrabant.com van het Brabantse routebureau vind je naast het Brabantse netwerk ook nog het aansluitende

netwerk in de Antwerpse Kempen. Op beide routeplanners kun je dus grensoverschrijdend je routes plannen.

Lopen? Nee: stappen!

Vraag niet met je rugzakje op aan een Vlaming waar je leuk kunt lopen. Hij zal je verbaasd aankijken, want in het Vlaams is 'lopen' hardlopen. En 'stappen' of 'gaan' is meer ons wandeltempo.

Nog een verschil, meer zorgelijk. Het Agentschap Natuur en Bos (ANB), de Vlaamse tegenhanger van Staatsbosbeheer, stelt nieuwe natuurterreinen direct open voor wandelaars; ook Natuurpunt stelt er een eer in de wandelaar te gerieven. In Nederland laten terreinbeheerders als Staatsbosbeheer en

Natuurmonumenten steeds nadrukkelijker weten geen nieuwe routes in hun terreinen te willen, bestaande paden en routes worden zelfs afgesloten vanwege 'recreatiezonering'. Deels is de drukte tijdens corona er debet aan, de boswachter van ANB in Hoogstraten was er juist trots op dat mensen uit de stad Turnhout in corona in zijn gebied verpozing konden zoeken: "Hoeven ze niet op een kluitje in het stadspark te blijven". (Belgen mochten er tijdens corona niet buiten hun eigen gemeente op uit trekken). Zinnen als 'Wandelaars zullen vanop de opengestelde paden kunnen genieten van de heropleving van de natuur' kom je tegen als een nieuwe aankoop wordt beschreven. Het is geen 'greenwashing' of moet ik zeggen 'walkwashing', het gebeurt echt. Ook moet gezegd dat veel particuliere bossen en uitgestrekte landbouwgebieden ('de Heer staat wandelaars niet toe', is mij meermaals toevertrouwd) zijn afgesloten, niet toegankelijk voor de wandelaar. Zoiets als de Natuurschoonwet of een boerenlandpadregeling kennen ze in Vlaanderen niet.

Het Merkske

Diezelfde ANB-boswachter heeft enkele jaren vóór corona op verzoek van een plaatselijke erfgoedvereniging, paden in natuurgebieden opengesteld, zelfs knuppelpaden zijn aangelegd om wandelaars door te natte stukken heen te helpen. Zelfs in een Natura2000-gebied, het Moer, waren wandelaars meer dan welkom: "Geef wat extra ogen tegen illegale activiteiten." Het is een van laatste gebieden in de Kempen waar het nooit gelukt was het droog te krijgen. De Moermolen getuigt nog steeds van deze vergeefse strijd. Het is er nu nog steeds heel nat. Een van de zijtakken van het bekende grensbeekje Het Merkske ontspringt er. Ook allerlei doodlopende zandpaden zijn toentertijd aan elkaar gekoppeld. Zo ontstond een ronde rond het grensdorpje Zondereigen (gemeente Baarle-Hertog): door de beemden van Het Merkske, langs de Noordermark en door enkele moergebieden, plus over de Strijstraat, de plek waar het Belgische en Nederlandse leger in 1830 tegenover elkaar stonden. Het is aan ANB te danken dat er een zeer gewenste kortsluiting over Nederlands gebied door het dal van Het Merkske tot stand is gekomen. SBB daarentegen had in diezelfde tijd enkele laarzenpaden in dat gebied juist afgesloten. Het waren de eerste laarzenpaden waar SBB rond de eeuwwisseling graag mee uitpakte. Het gebied van de Vallei van Het Merkske vormt met het Turnhouts Venengebied een groot aaneengesloten natuur- en wandelgebied in de driehoek Baarle-Nassau – Turnhout – Hoogstraten. Er is zelfs een vierdaagse wandelroute vanuit Turnhout beschikbaar. Zondereigen en Het Merkske zijn vanuit Baarle-Nassau goed bereikbaar, ook vanaf Baarle-Grens/Weelde-Station loop je er zo naar toe (bus 460 Baarle-Turnhout). Voor wie met de auto komt, is Wortel-Kolonie een goed vertrekpunt, bij het infocentrum van Natuurpunt Markvallei vanwaar je wandelingen naar de Vallei van Het Merkske kunt uitstippelen. Die rijksweldadigheidskolonie, sinds een paar jaar samen met Veenhuizen en Fredriksoord werelderfgoed, is op zich al

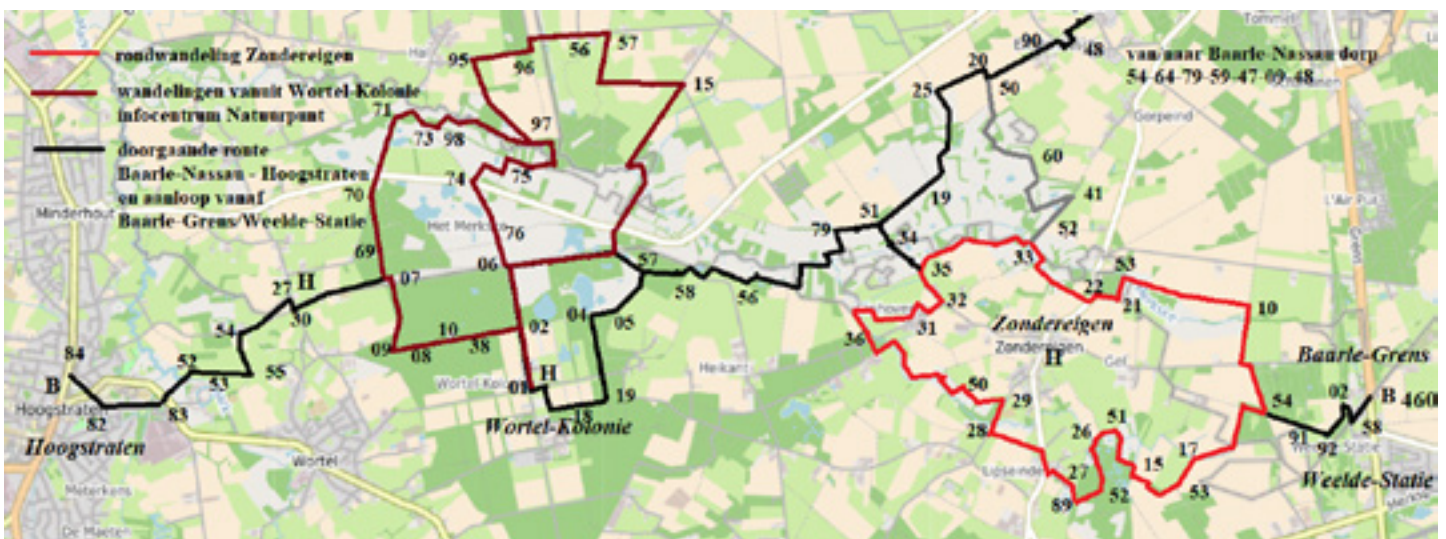
een bezoek waard. Zie verder het kader 'Om te lopen' voor wandelingen in het stroomgebied van Het Merkske.

Nog meer tips

Er zijn meer aantrekkelijke wandelgebieden net over de grens waar je, soms met enige moeite, met openbaar vervoer vanuit Nederland kunt komen.

Zo is er het **Grenspark Kalmthoutse Heide**, ook zo'n gebied waar je dagen kunt ronddolen. Aan Nederlandse kant is de Natuurpoort bij de Volksabdij in Ossendrecht (Brabant telt een dertigtal Natuurpoorten, startpunten voor wandel- en fietstochten door de Brabantse natuur, waar je altijd horeca vindt) het vertrekpunt, bereikbaar met de bus vanuit Bergen op Zoom. Ook een doorgaande wandeling naar het station van Heide, dwars over de hei, is een aanrader, en vandaar kun je terug met de trein naar Roosendaal.

Vanaf de Natuurpoort Rovertse Leij (bus 450 vanaf Tilburg) ten zuiden van Goirle loop je zo **Gorp en Rovert** in, met de Rovertse Leij als blikvanger. Aan de andere kant van de weg ligt het **klooster Nieuwkerk**, vanwaar je het gebied rond Aarle en Maarle (richting Poppel) kunt verkennen, met veel oude zandwegen. Vanuit Poppel is een mooie wandeling te maken langs de beek de Aa via een nieuw natuurgebied **Overbroek** naar de kapel van Rovert. Precies op de grens waar je in Gorp en Rovert in loopt, iets verder België in, is **Landschap De Liereman** een aanrader, bereikbaar met bus 450 (uitstappen in Oosthoven). Vanuit Hooge Mierde (bus 143 uit Tilburg) wil ik je een wandeling voorstellen naar de **Hoge Vijvers**, (droog) bos afgewisseld met graslanden en akkers. Ga zeker eens langs bij de Wouwershoeve, een terras ver weg van de bewoonde wereld. Wandelmogelijkheden worden binnenkort uitgebreid op het uit de Koude Oorlog daterende militair complex van **Arendonk**, pal op de grens. De defensiebestemming wordt eraf gehaald, natuur en recreatie komen ervoor terug. Nu

Suggesties in het stroomgebied van Het Merkske

is er al een mooie wandeling die je via het Beleven naar Reusel brengt.

Een volgende aanrader is de **Lommelse Sahara**, prima bereikbaar vanuit Luyksgestel. Plan je terugweg door **De Watering** (ten oosten van recreatiepark de Vossemeren), nu een natuurgebied, waar vroeger een ingenieus bevoeiingssysteem de zandgrond tot vruchtbare vloeiveiden heeft omgevormd.

Bekender zijn de vloeiveiden van **Plateaux-Hageven**, een grensoverschrijdend natuurgebied tussen Valkenswaard en Neerpelt. Het maakt onderdeel uit van het **Natuurgrenspark De Groote Heide**, een waterrijk gebied. Vanaf de Nederlandse kant bereikbaar met de buurtbus naar Borkel en Schaft.

Kempen-Broek is een grensoverschrijdend natuurgebied waar je niet snel bent uitgewandeld. De naam zegt het al, ook een nat gebied, met veel wandelpaden. Het grootste deel ligt over de grens. Ga zeker langs bij de Luysmolen (horeca) en het Smeethof, een verlaten boerderij op de weg Altweeterheide-Bocholt. Met de auto ook een goed vertrekpunt voor het Kempen-Broek. Met de bus kun je beter naar Stramproy gaan.

Vlonderpad Het Moer bij Zondereigen

Aan de Nederlandse kant van de **Grensmaas** wordt momenteel een wandelnetwerk uitgerold, met na de Maaswerken steeds meer wandelmogelijkheden. Mooi te combineren – via bijvoorbeeld de voetveren bij Ohé en Laak en Grevenbicht (vanaf dit jaar zelfs gratis, zie www.veerponten.nl voor de vaarperiode) – met enkele wandelommetjes aan Belgische zijde. De informatie hierover is lastig te vinden, helaas is er aan Nederlandse kant nog geen wandelnetwerk. Aanraders zijn ommetjes in de Drie Eigen (bij Thorn, Neeritter en Kessenich, tot aan de Franse revolutie drie zelfstandige ministaatjes, vandaar de naam) en in de omgeving van Dilsen-Stokkem. In Stokkem en Oud-Dilsen heeft de tijd stilgestaan, het zijn eeuwenoude Maaslandse dorpjes. Vlakbij vind je het Visitor Center De Wissen van het Rivierpark Maasvallei en het struingebied Negenoord-Kerkeweerd, met zijn unieke uitkijktoren, gebouwd op een terp in een voormalig grindwinningsgebied. Google op een van de genoemde namen voor wandelroutes of kijk eens op www.rivierparkmaasvallei.eu.

Een aanrader is de rode route van 14 km in Stokkem, met openbaar vervoer vanuit Nederland goed bereikbaar met bus 16 vanuit Sittard en het voetveer van Grevenbicht naar Rotem of met bus 39 naar Berg a/d Maas en het pontveer naar Meeswijk, waar je iets noordelijker langs de Maas de rode route kunt oppikken. De **Voerstreek** veronderstel ik bij de meeste TeVoet'ers als bekend terrein. Het is een waar wandel-walhalla, gelukkig kun je er je weg uitstippelen via een netwerk. Vanuit Noorbeek of Slenaken wandel je er zo naartoe.

Op en net over de grens van Zeeland met West- en Oost-Vlaanderen heb ik twee tips. De eerste is **Het Zwin**. Dit is in de afgelopen jaren tweemaal zo groot gemaakt, net als met het ontpolderen van de Hedwigepolder, maar dan zonder veel rumoer. Vanuit Retranchement (dat ligt echt in Nederland) is een mooie route te maken, waarbij je op meerdere punten je hart kunt ophalen aan de geschiedenis van de Zwinstreek.

Mijn laatste tip is aan de andere kant van Zeeuws-Vlaanderen: het **Stropersbos**. Heeft niets met stropers te maken, maar met de naam van een vroegere eigenaar. Het is een nat bosgebied waar je de resten van een linie uit de Staats-Spaanse tijd kunt vinden. Het gebied sluit naadloos aan op het waterwingebied St. Jansteen, een aanrader. Zie voor meer informatie over de wandelingen in Het Zwin en het Stropersbos het kader 'Om te lopen'.

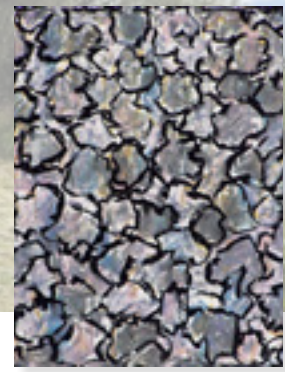
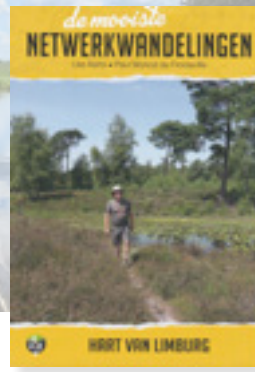
Veldkapelletje bij Zondereigen

Ik wens jullie veel plezier met het eens over de Belgische grens gaan kijken. Informeer je voorafgaand aan je wandeling via internet over de gebieden om de smaak helemaal te pakken te krijgen. En plan je route vooraf met de routeplanner.

Harry Benschop, tekst en foto's

Om te lopen

De wandelingen bij Het Zwin en Het Stropersbos zijn te vinden op de website van <tevoet.nl> onder wandelroute 052 Zeeuws Vlaanderen - grensroutes. De wandelingen in het stroomgebied van Het Merkske zijn op de site vindbaar onder wandelroute 053 Baarle-Nassau: Vallei van Het Merkske.

De paden op...

Van Dorestad naar Dokkum - Kees Volkers een modern pelgrimspad

Een behoorlijke pil, deze reisgids met het leven en de tijd van Bonifatius ('die het goede doet') als leidraad. Deze Engelse missionaris kwam in 716 naar Europa en landde in Dorestad - nu Wijk bij Duurstede. Hij kwam om de heidense Friezen te bekeren. De gids heeft veel weg van een geschiedenisboek. De routebeschrijving wordt rijkelijk aangevuld en onderbroken met hoe het toen allemaal was. Omdat Bonifatius waarschijnlijk per boot naar Friesland is gereisd, volgt de route (in 24 etappes) de waterwegen van weleer. Per etappe is er een QR-code waarmee een goede topografische kaart van internet gehaald kan worden. Dat is nodig, want de kaartjes in het boekwerk dienen meer als illustratie. Ook de routebeschrijving komt er dan bij, zodat deze Camino Bonifacio in de rugzak kan blijven. 'De moderne pelgrim is een wandelaar die loopt ter ontspanning', zegt de auteur. Geen staf nodig.

isbn 978 9076 092270

gegarandeerdonregelmatig.nl € 17,95

Bosgevoel - Herman Vuijsje een ontdekkingsreis door het diepe woud van Nederland

Echt bos, dat zoek je toch over de grens? Vuijsje bewijst het tegendeel. Hij loopt in twee weken van Bussum (Crailo) via Rhenen (de Amerongse Berg) naar Hatterem (Molencate). Een fraai kleurenplaatje toont zijn route door 26 bosgebieden. De auteur is een belezen man: Dante, Marten Toonder, de Selvera's, Geert Mak, Jacobus Craandijk, en nog vele anderen: aan citaten en verwijzingen geen gebrek. Veel herinneringen uit Hermans jeugd komen boven en worden gekoppeld aan wat hij beleeft/ziet/ervaart. Je leest een dagboek. De tocht voert langs een grote verscheidenheid aan hekken en doorkruist niet alleen 'gewoon bos', maar ook de vele landgoederen en buitenplaatsen die ons land rijk is. Iets over de helft van de tocht wordt de absolute stilte ervaren! Vuijsje is in een andere dimensie verzeild geraakt. Wellicht dat hij daarom de volgende dag verdwaald. Naast de ervaring van het 'woudgevoel' is de conclusie: een bos is om te doorkruisen.

isbn 978-90-389-2882-1

uitgeverijelmar.nl € 23,99

Hart van Limburg - Lea Aarts / Paul Monod de Froideville de mooiste netwerk wandelingen

In de bekende serie van de kleine gele wandelgidsjes is nu Limburg aan de beurt. Globaal tussen Venlo en Echt zijn 15 routes uitgezet. De rondwandelingen lopen via paaltjes/bordjes/pijlen van het wandelnetwerk Midden-Limburg. Vreemd genoeg kunnen aangesloten gemeenten voor routebordjes kiezen die afwijken van die van het netwerk. Geen probleem voor de wandelaar, want dat staat allemaal vermeld onder het kopje 'Bijzonderheden'. Het volgen van een reeks van bijv. 20 verschillende knp vraagt wel enige attentie. Regelmatig wordt het water opgezocht (de Maasplassen, het Leudal), heide, bos, stuifduinen en ook uitstapjes naar het GrensPark met België en een heuvelroute in Duitsland. De buurlanden kennen ook wandelnetwerken, maar die zien er net even anders uit.

Kortom variatie op velerlei terrein en met een gemiddelde van 77,93% onverhard lopen bijzonder uitnodigend.

isbn 978-90-389-2863-0

uitgeverijelmar.nl € 16,99

Snijdende kou - Jan Wolkers

Je hebt echt niet altijd pijlen, routebordjes en knooppunten nodig om een flinke wandeling te maken.

Onze voetstappen zakken weg
En laten de grijze stilte achter.
De transsubstantiatie van water in ijs
Laat je zonder haperen voortgaan.
De meester van halffiguren
Leeft zich uit in schimmig verglijden:
Het krassen klinkt als leidraad.
Als ijsschilfers verliest de dode snoek
Zijn schubben, zijn diepvriesvlees
Een prooi voor het hongerig gedierte,
Roerdompveren verwaaien als gebladerte
In het niemandsland van rietkragen,
Het doods karkas in bloederige donsveren
Doet je grijnzen om de wederopstanding.
De stutbalken van ijs klinken als zolderstappen
De holle huid van water kraakt
En heeft de rilling van de wind.
Wij verdwijnen in de mistige verte
Als veegsel van potloodslijpsel.

Wandelkaarten op je mobiel

Toch eens proberen

Wandel je nog steeds met een kaart en een routebeschrijving? En houd je de telefoon in je (rug)zak? Daar is natuurlijk niets op tegen. Topografische kaarten zijn prachtig, de routebeschrijving is een leuke vorm van spoorzoeken, en even geen telefoon is wel zo rustig. Heerlijk nostalgisch. Als je hier helemaal tevreden mee bent, dan zou je hier kunnen stoppen met lezen.

Maar: heb je geen goede fysieke kaart of is die niet up-to-date? Of is het printje van de wandeling niet duidelijk? Weet je onderweg soms niet waar je precies bent? Of wil je onderweg ergens even pauzeren bij een café'tje? Een wandelkaart op je telefoon kan je dan helpen. Heb je weinig of geen ervaring en weet je niet goed waar en hoe te beginnen? Dan kan dit artikel je op weg helpen.

MAPS.ME

Om kennis te maken met een digitale wandelkaart kun je de app MAPS.ME op je mobiel installeren. De app is gratis. De kaart is gebaseerd op de OpenStreetMap en de hele wereld is beschikbaar. Als je op de basiskaart gaat naar het gebied dat je wilt hebben, dan verschijnt automatisch in beeld welke regiokaart je moet downloaden. Je kunt de kaart per regio installeren, waardoor de 'aanslag' op geheugencapaciteit beperkt is. Je kunt de kaarten die je nodig hebt downloaden als je wifi hebt. Daarna kun je de kaart offline gebruiken. Je kunt de kaarten ieder moment updaten of weer verwijderen.

De blauwe pijl geeft aan waar je bent. De kaart is vrij 'leeg'. De informatie over het landschap is heel beperkt: bos, niet-bos, water en bebouwing. Maar daardoor is ze wel heel overzichtelijk en zie je heel goed de (wandel)paden. Wandelpaden (meestal onverhard) zijn zwart-gestippeld aangegeven, fietspaden met een rode lijn. Als je verder inzoomt krijg je meer details (straatnamen en zelfs huisnummers).

Wil je onderweg wat gaan eten of drinken, of weten waar een bushalte is? Dan kun je die opties op de kaart zichtbaar

Tijdens de laatste ALV heb ik gevraagd wie ervaringen met wandelapps met mij wilde delen. Vooral Topo-GPS bleek veel gebruikt te worden. Bertie, Frans, Ineke, Harry, Ria, José en Arie: hartelijk dank voor het delen van jullie ervaringen. Het inspireerde mij voor het schrijven van dit artikel.

maken. Door op het gekozen doel te klikken (in de lijst of op de kaart) en op 'route naar', krijg je de route van de plek waar je bent naar de gewenste locatie (wel aangeven dat je wilt lopen). Ook als je met een kaart, een routebeschrijving, een gemarkeerde route, of 'zomaar' loopt, kan dit goed van pas komen. Ook handig: je kunt de positie van je startpunt markeren (bv waar je de auto geparkeerd hebt), zodat je later - na je zwerftocht - de weg terug kunt vinden. Je kunt ook (eenvoudige) routes maken door een start- en eindpunt te markeren, en -zo nodig- tussenpunten. Voor een gedetailleerde eenvoudige instructie zie de handleiding op de website van TeVoet, tabblad Wandelroutes/Overzicht wandelroutes.

In MAPS.ME kunnen geen wandelnetwerken zichtbaar gemaakt worden. En het is (nog) niet mogelijk om gpx-tracks in MAPS.ME te uploaden.

Topo GPS

Ben je helemaal fan van topografische kaarten? Dan is de app Topo GPS wat voor jou. Voor 4 euro heb je de topografische kaart, schaal 1:25.000, van heel Nederland. De kaart geeft je inzicht in reliëf, bodemgebruik, hydrografie, etc. Klik voor de legenda op 'Top25Raster@kadaster' (links onder op de kaart). En voor 3 euro kun je ook een laag met de wandelknooppunten kopen (3 euro) die je

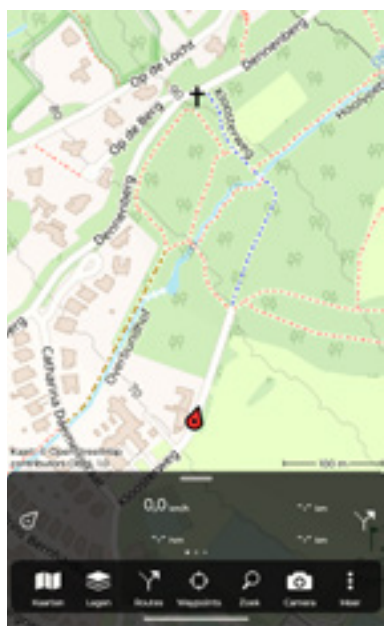
kunt toevoegen aan je kaart. Hiermee kun je een route via de knooppunten uitzetten. Let op dat je voldoende inzoomt, want als twee knooppunten dicht bij elkaar liggen, dan verdwijnt het nummer van één van de twee. Wat wil je nog meer?

Ook van diverse andere landen zijn topografische kaarten te koop. En voor 4 euro heb je de OpenStreetMap van de hele wereld. Altijd handig als je op vakantie bent. Een overzicht van de beschikbare kaarten en de prijzen vind je op de website topo-gps.nl Daar vind je ook een uitgebreide Handleiding (onder Ondersteuning). Handig als je thuis wilt oefenen (wat wel nodig is).

Je locatie wordt op je mobiel aangegeven met een rode druppel. De topografische kaart geeft heel veel informatie. De OpenStreetmapMap is weer rustiger, wat handig kan zijn als je een route wilt uitzetten. Topo GPS kan veel. Je kunt bv een rondje laten genereren, vanuit een zelf-gekozen startpunt. Lengte en bv voorkeur voor onverharde wegen kun je instellen. En de app geeft desgewenst verschillende alternatieven. Je

kunt ook zelf routes plannen. En je kunt gpx-tracks van wandelroutes (b.v. van de TeVoet Wandelroutes) invoeren. Ook voor deze app kan de handleiding op de website van TeVoet je een beetje op weg helpen.

De app heeft niet de mogelijkheid om bv restaurants, winkels of bushaltes te zoeken.

Aan de slag

Vind je jezelf digitaal niet erg handig, maar ben je wel nieuwsgierig geworden? En wil je het eens gaan proberen? Begin dan met MAPS.ME. Ga naar Google Play (Play Store) of de App Store en installeer MAP.ME Download de kaart van de regio waar je woont, en ga het uitproberen. Er kan eigenlijk niets mis

gaan. Misschien heb je binnenkort wel allebei de apps op je mobiel...

Op de website van TeVoet zijn op het tabblad Wandelroutes/Overzicht wandelroutes "start"-handleidingen voor MAPS.ME en Topo-GPS te vinden die meer in detail de hier genoemde mogelijkheden beschrijven.

Alice Drenthe

10% KORTING
op uw Wandeluitrusting

Voor leden van:

Bij uw wandelspecialzaak

Antilope Outdoor
Cortgene 9, Alblasserdam
078 - 785 03 51
www.antilopeoutdoor.nl

Deze bon is geldig tot 31 December 2023

Arnout Hauben wandelt opnieuw 'Dwars door de Lage Landen'

Arnout Hauben en zijn twee collega's trekken opnieuw door de Lage Landen. In seizoen 2 van het TV-programma 'Dwars door de Lage Landen' maken ze een wandeltocht van 980 kilometer van Lauwersoog in Groningen naar De Panne in het zuid-westen van West-Vlaanderen. Ze lopen onder andere over het Friese Woudenpad, het Pionierspad en het Floris V pad. Na het succes van seizoen 1 wandelen de Vlaamse televisiemakers opnieuw door Nederland en België en doen ze onderweg verslag van hun avonturen. Ze komen door historische Friese steden, ontmoeten mensen die op de zeebodem van de voormalige Zuiderzee wonen en vervolgen hun weg over graskades, tiendwegen en jaagpaden. Onderweg spreekt Arnout met de mensen die hij tegenkomt en gaat hij op zoek naar verhalen die de dorpen en steden kleur hebben gegeven. 'Dwars door de Lage Landen' zal in het voorjaar van 2024 zowel in België als in Nederland op de televisie te zien zijn (Bron: Wandelnet).

Klarenbeeksepad Ouddorp

Beroep rond openbaarheid is gegrond

Aan dit afgesloten kerkenpad in Ouddorp is hier al eerder aandacht besteed (LV 04-2021). Waar gaat het ook alweer om? Het Klarenbeeksepad loopt al zo'n 200 jaar over particulier terrein van een boerderij. Het is een van de mooie kerkepaden die Ouddorp rijk is.

Bij de ontwikkeling van het provinciaal wandelroutenetwerk op Goeree-Overflakkee in 2014 is het aanvankelijk opgenomen in dit routenetwerk en plaatste de gemeente routebordjes. Hiertegen maakte de (toenmalige) bewoner bezwaar. Naar aanleiding daarvan berichtte de gemeente begin 2015 aan de bewoner dat er ten onrechte van was uitgegaan dat het pad openbaar was en dat ten onrechte, zonder overleg, bewegwijzering was geplaatst.

Vervolgens kwamen er nieuwe bewoners, die het pad afsloten met een hek, zodat het niet meer toegankelijk was. Hoewel het kerkenpad in de wegenlegger was opgenomen als openbare weg, greep de gemeente niet in, maar stelden Burgemeester en wethouders op 17 december 2019 de gemeenteraad voor het pad aan de openbaarheid te onttrekken.

In reactie hierop heeft TeVoet samen met de Stichting Natuurlijk Ouddorp zienswijzen ingediend. In de zienswijze stelt TeVoet voor het pad deels te verleggen - zodat het niet meer over het erf loopt van de boerderij - om de privacy van de bewoners te beschermen. Een dergelijk voorstel had de Landinrichtingscommissie bij de laatste ruilverkaveling ook al eens gedaan (zie kaartje). Desondanks besloot de gemeenteraad op 28 januari 2021 tot onttrekking aan de openbaarheid. Zowel TeVoet als Natuurlijk Ouddorp hebben hiertegen beroep ingesteld bij de rechtbank. De behandeling van de beroepen vond ruim twee jaar later plaats op 31 maart 2023.

Regionieuws

Is er weer hoop voor de Gelderse veren?

In LV 04-2023 kon je lezen over de onzekere toekomst van de pontjes in Gelderland. Daar dreigen veerponten uit de vaart te raken omdat de provincie het Verenfonds voor de financiering van de exploitatietekorten vanaf volgend jaar niet meer wil aanvullen. Daarmee worden de exploitatietekorten niet meer gedekt. Dankzij de lobby van de Veerpontencoalitie onder aanvoering van de Vereniging Vrienden van de Veerponten is nu de volgende passage opgenomen in het Gelders coalitieakkoord (2023 - 2027): 'We willen bijdragen aan het voortbestaan van de veren. Met het Verenfonds wilde de provincie de overgang maken naar de situatie dat veren zichzelf kunnen bekostigen. Dat is niet gelukt. In de toekomst moet dit anders. We werken met gemeenten en buurprovincies aan een nieuw plan voor 2024 en verder dat we gezamenlijk dragen.'

De Veerpontencoalitie houdt de druk op de ketel en wil met de nieuwe gedeputeerde in gesprek over hoe Gedeputeerde Staten een en ander gaan uitwerken. Daarbij gaat het niet alleen om behoud van financiering, maar ook om visie en regie. De coalitie zal ook naar een breed gedragen aanpak van problemen vragen, zoals voldoende kapiteins, verduurzaming, bekendmaking, verwerven steun lokale bedrijven, inkoopcombinaties, opvolging, afspraken met buurprovincies, expertise organiseren, lokale participatie bevorderen, partijen bij elkaar brengen.

Op de vraag aan de provincie naar de actuele stand van zaken bleef de provincie tot begin augustus het antwoord schuldig. We zullen moeten wachten tot GS na de zomer haar plan van aanpak met hopelijk een visie en financiering kenbaar maakt.

Nico Vlasveld

Stand van zaken wandelnetwerk Zuid-Limburg

Onder de titel 'Knopen Lopen' is de afgelopen jaren hard gewerkt aan het ontwerpen van een Wandelknooppunten-netwerk (WKN) in Zuid-Limburg. Hierin zullen de bestaande rondwandelingen en thema-routes zoals wijnroutes (5-20 km), 9 LAW's en streekpaden (25+ km) opgenomen worden. Het zal aansluiten op de wandelnetwerken in Vlaanderen, Wallonië, Duitsland en Midden-Limburg. Folkersma Routing en Sign uit Friesland heeft de opdracht gekregen van het Routepunt Zuid-Limburg om het netwerk te ontwerpen en de paaltjes en informatieborden te plaatsen. De nu bestaande startlocaties van de gemeentelijke rondwandelingen (127

stuks), openbaar vervoer-haltes, natuurtransferia, etc. zullen zoveel mogelijk gebruikt worden voor deze borden.

Eind juni 2023 ligt er een concept-plan van 1900 km routes. In 4 inloop-bijkomsten in de verschillende regio's waren medewerkers van Folkersma, Routepunt Zuid-Limburg en betrokken ambtenaren van de 16 gemeenten aanwezig. TeVoet'ers hebben deze bezocht, en zoveel mogelijk ideeën aangereikt voor veiliger, mooier en meer onverharde routes, en zinvolle verbindingen tussen de gemeenten. Samen met IVN-afdeling Voerendaal is gepleit, om op de te publiceren kaarten ook de overige wandelpaden zichtbaar te laten zijn, zodat de wandelaar zijn/haar eigen trajecten kan samenstellen. Ook is gevraagd aan de gemeenten, of de niet-opgenomen oude paaltjes-routes door hen onderhouden blijven worden.

'Beren' die in deze fase tegen werden gekomen, waren de terughoudendheid van grondeigenaren waaronder Natuurmonumenten om mooie gebieden toegankelijk te maken of houden. Alle routes van het netwerk worden digitaal toegankelijk via het meest uitgebreide abonnement op RouteYou van Routepunt Zuid-Limburg.

In januari 2024 zullen de nieuwe palen geplaatst worden, en de oude markeringen (zie foto) verwijderd worden. Toekomstige aanpassingen zouden kunnen zijn het opnemen van vooral onverharde rondwandelingen, de locaties van de voor Zuid-Limburg kenmerkende stegelkes (draaihekjes) via QR-codes op de routepalen en de informatieborden.

Al met al belooft het iets moois en duurzaam te worden. Vragen en opmerkingen zijn welkom.

Diny van Faassen

Op zoek naar een boeiend cadeau?

Geen idee wat je dit keer je partner, familielid of vriend(in) cadeau kunt geven? Doe een jaarlidmaatschap van TeVoet cadeau voor maar € 12,50. Stuur een mail met de gegevens van de ontvanger naar <ledenadministratie@tevoet.nl>. Hij of zij is daarna een jaar lid van de vereniging en ontvangt de volgende drie nummers van Lopend Vuur.

Nabo Bodegraven

Op 5 juli jl. heeft de gemeenteraad van Bodegraven-Reeuwijk bij de behandeling van de Kadernota een motie aangenomen om de spoorwegovergang (nabo) bij Nieuwerbrug niet aan de openbaarheid te onttrekken voordat de route van een alternatieve kruising is vastgelegd. Dit is een stap in de goede richting, maar we zijn er nog niet.

Zoals wij in het LV 04-2023 schreven wilden wij graag het gesprek met de Gasunie aangaan op grond van de notitie van het Adviesbureau AVIV. Uit die notitie bleek immers dat het vanuit veiligheidsperspectief niet nodig is om wandelaars te weren van de Gasuniekade. Begin april kregen wij van de Gasunie bericht dat we onder voorwaarden gebruik mogen maken van een deel van de Gasuniekade. Hierdoor zouden wandelaars na het spoor gekruist te hebben via een duiker, aan de overzijde naar het Dubbele Wiericke pad kunnen lopen. Onze strategie om ons te verdiepen in de zaak en met een professionele notitie te komen bleek te werken.

Eind april 2023 kwam ProRail daarop met de toezegging dat zij een derde van de kosten wil betalen van welke duurzame optie voor een alternatieve kruising de gemeente ook zal kiezen. Ja, als er één schap over de dam is.... In de aanloop naar het door ons aangevraagde gesprek met de wethouder hierover hoorden wij echter tot onze schrik dat B&W voor de raadsvergadering van juni wederom met een voorstel zou komen om de Nabo aan de openbaarheid te onttrekken. Het voorstel zou zelfs niet eerst in de commissievergadering komen. Wel was er een inspraakavond op 30 mei 2023.

TeVot heeft daarop de inwoners van Nieuwerbrug opgeroepen om in actie te komen door een brief te sturen of net als wij mondeling in te spreken. De reacties van de inwoners waren overweldigend en het besluit tot onttrekking werd alsnog geagendeerd voor de commissie ruimte. Zowel in de commissievergadering als in de raadsvergadering waren uitgebreide debatten. De onttrekking aan de openbaarheid werd uiteindelijk door een amendement op initiatief van D66 voorkomen. In de raadsvergadering van juli 2023 werd vervolgens de boven beschreven motie aangenomen met 16 stemmen voor en 7 stemmen tegen.

We zijn nu in afwachting van een gesprek met de gemeente, de provincie en ProRail waarvoor wij in mei al een aankondiging hebben ontvangen. De grootste uitdaging ligt echter in het vinden van financiële middelen. De gemeente is de armste gemeente van de provincie Zuid-Holland. Wij gaan al onze creativiteit inzetten om te helpen door de mogelijkheden voor subsidie en van sponsors te onderzoeken. Verder willen we met ProRail en andere partijen in gesprek over een financieel behapbare technische oplossing voor een onderdoorgang.

Eeffien Huizing

Even kennismaken met de regiocontactpersoon Groningen

In LV 12-2022 heb ik de lezers kennis laten maken met het wandelen in de provincie Groningen. Ik schreef dit artikel als belangenbehartiger voor die provincie bij Wandelnet. Sinds enige tijd ben ik ook regiocontactpersoon voor Groningen bij TeVoet. Ik ben gepensioneerd, 67 jaar oud en woon samen met mijn vrouw Ina in de stad Groningen. Bij Wandelnet houd ik mij ook bezig met het verwerven van een solide plek voor wandelen/lopen in het mobiliteits- en bereikbaarheidsbeleid van de overheid. Grote gemeenten lopen daarin voorop, schoorvoetend gevolgd door de provincies, bij het Rijk is het inzicht groeiende. Mobiliteit begint te voet, maar het beleid te vaak bij de fiets. Onlangs heb ik namens Wandelnet ingesproken bij de Zandpadennota van de gemeente Groningen. Een prima nota gezien vanuit het wandelen/lopen op onverharde paden/wegen. Zorgpunt is de wens van de provincie om een voor het wandelen versturende snelfietsroute te realiseren van Groningen naar Haren. Mooie resultaten zijn bereikt bij de waterschappen. Beide Groninger waterschappen hebben het recreatief medegebruik van waterstaatswerken (dijken, schouwpaden, e.d.) in hun bestuursprogramma omarmt. Een succesje voor de lobby van Wandelnet, Fietsersbond en de ANWB. Ik ga de komende tijd op kennismakingstoer bij de leden in Groningen, het bestuur van TeVoet en de collega-regiocontactpersonen. En o ja, ik wandel graag: ik heb een voorkeur voor de combinatie stad en ommeland. Typisch Gronings dus.

Rob van der Werff